

Broedvogels Lange Bretten

Fer van der Lans

In 2008 inventariseerde ik de Lange Bretten op broedvogels in opdracht van stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer.

Gebiedsbeschrijving

De Lange Bretten ligt in Amsterdam-West langs de spoorlijn Amsterdam-Haarlem met als zuidgrens de A200 en als noordgrens het haventerrein Daveren. Het is een gebied in de vorm van een rechthoek van ongeveer 3 km² groot.

Het gehele gebied ligt van oost naar west tussen de volkstuincomplexen De Bretten en De Grootte Braak, waarbij de volkstuinen, wegen en parkeerplaatsen geheel buiten de telling vallen. Ongeveer

halverwege op de oost-west lijn wordt het gebied doorsneden door de, op een hoger talud gelegen, Australiëhavenweg.

Het gebied kent een spontane vegetatie van ca. 25 jaar oud op een bodem van zand, dat is aangebracht ten behoeve van de havenuitbreiding. De soms met duinen te vergelijken begroeiing wordt gedomineerd door wilgen (van zaailing tot hoog bos) en riet, maar er zijn ook open stukken met Duindoorn en jaarlijks gemaaide kruidenrijke bermen. In het zuidoostelijk deel liggen een paar kleine waterpartijen. Een paar jaar geleden is er een brede sloot door het gebied gegraven. Dat ging toentertijd gepaard met het verlies van een broedplaats van Havik en het gehele gebied is droger geworden door een betere ontwatering.

Methode

De broedvogels werden op de BMP-A wijze geïnventariseerd. De volgende eisen werden gesteld in het monitoringplan van

het stadsdeel: maximaal acht bezoeken tussen half februari-half juni, waarvan zeven bezoeken bij zonsopkomst en één nachtbezoek over een vaste route van drie kilometer (het fietspad van volkstuin tot volkstuin).

Omdat de opdracht laat binnen kwam, begon ik pas op 1 mei met de bezoeken. Dit was in ieder geval voor de Spreeuw te laat om territoria vast te stellen en voor een aantal andere soorten ook niet gunstig. Begin juli werden sommige territoria pas definitief, omdat ik nesten met jongen vond. De vastgestelde route over het fietspad leidde tot onevenwichtige dekking van soorten. Vanaf het fietspad hoorde ik bijvoorbeeld alle Zanglijsters van het gebied, maar niet alle Boomkruipers. Daarom ben ik regelmatig het gebied ingestoken en telde ik ook vanaf andere punten om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen.

De totalen van de vastgestelde broedvogels in 2008 staan in de tabel. In totaal zijn het 42 soorten.

Knobbelzwaan	1	Roodborst	3	Fitis	25
Kuifeend	2	Nachtegaal	4	Staatmees	4
Krakeend	4	Blauwborst	6	Pimpelmees	5
Buizerd	1	Merel	18	Koolmees	5
Torenvalk	1	Zanglijster	8	Matkop	1
Waterhoen	6	Sprinkhaanzanger	2	Boomkruiper	5
Meerkoet	8	Bosrietzanger	13	Gaai	4
Fazant	3	Kleine Karekiet	16	Ekster	2
Houtduif	5	Rietzanger	3	Zwarte Kraai	1
Koekoek	3	Braamsluiper	2	Vink	3
Halsbandparkiet	3	Grasmus	12	Groenling	10
Grote Bonte Specht	2	Tuinfluit	6	Putter	3
Winterkoning	30	Zwartkop	10	Kneu	4
Heggenmus	4	Tijftjaf	22	Rietgors	8

Van de Torenvalk heb ik het nest niet kunnen vinden. De aanwezige nestkast was niet bezet, maar wel zag ik ze iedere ronde, waaronder 2 juvenielen.

De Buizerd had een nest in het westelijke deel van het gebied; hiervan zijn drie jongen uitgevlogen. Het aantal broedende Houtduiven ligt laag, wellicht verkiezen ze toch liever de veiligheid van de stad.

Van de Gaai broedt er een behoorlijk aantal; waarschijnlijk mede vanwege de vele zangvogels.

Waarschijnlijk broedend was de IJsvogel: slechts eenmaal waargenomen, maar schijnbaar een bezet nestgat in september.

Wel aanwezig, maar niet broedend vastgesteld zijn Spreeuw, Kauw, Havik (2 waarnemingen), Bruine Kiekendief (één waarneming) en Holenduif.

ILLUSTRATIE: FER VAN DER LANS

In 2008 twee paar Grote Bonte Spechten

Conclusie

Het gebied is rijk aan zangvogels, met daarbij niet alledaagse soorten als Braamsluiper, Nachtegaal, Matkop, Rietzanger, Sprinkhaanzanger, Blauwborst, Koekoek en Kneu. Dit rijtje weerspiegelt ook het karakter van het gebied: redelijk vochtig, struweelrijk binnenduin. Waarnemingen van Grauwe Klauwier, Gekraagde Roodstaart, Baardman, Roodborsttapuit dit jaar en Krekeltzanger, Buidelmees en Roodmus in het verleden passen prachtig in dit beeld.

Toch kan het allemaal beter: soorten als Bruine Kiekendief, Havik en Waterral zijn als broedvogel verdwenen ten opzichte van eerdere jaren. Verstoring en verdroging zijn daar debet aan. Het droge rietland is ook niet geschikt voor soorten als Dodaars, Snor, Baardman, Tafeleend of Roerdomp, die wel in het nabijgelegen gebied de Kluut te vinden zijn. De Kluut wordt bedreigd door de aanleg van een nieuwe weg en het zou mooi zijn als er een alternatief bestond. In de Bretten zouden graafwerkzaamheden en een omdijkt deel met hoog waterpeil nodig zijn om deze soorten aan te trekken.

De grote hoeveelheid riet en wilgen in de Bretten werkt dus enigszins misleidend, want het is bepaald geen moeras en je kan er op je gympies doorheen lopen. Dat doen helaas nogal wat mensen. Homo's, crossers, nudisten, hondenuitlaters, wandelaars en fietsers dringen op allerlei manieren het gebied binnen, er wonen zelfs mensen in tenten en jochies uit Geuzenveld hebben er ooit een wietplantage aangelegd.

Nu er plannen zijn om grote grazers in te zetten is een deel met prikkeldraad afgezet. Dit wordt gesaboteerd door de draad stuk te knippen. De hekken die geplaatst waren om crossers te weren zijn spoorloos verdwenen.

FOTO: MARIANNE SLOT

Van Kleine Karekiet werden 16 broedparen geteld in 2008

Voorjaarsfenologie 2008

Jan van Blanken

In dit artikel worden de resultaten gepresenteerd van het fenologieonderzoek in 2008.

Alle van belang zijnde gegevens heb ik zoals gebruikelijk in een tabel samengevoegd: eerste en tweede waarnemingsdatum, gemiddelde vroegste datum (berekend t/m 2007), bandbreedte en periode en aantal jaren (n) waarover de gemiddelde vroegste datum en bandbreedte zijn berekend.

De eerste en tweede waarnemingsdata zijn ontleend aan door mij ontvangen fenologielijsten, het Amsterdams VogelNet en de website waarneming.nl.

Voor alle duidelijkheid: de in dit artikel genoemde bandbreedte steunt weliswaar voor alle soorten op een reeks van vele jaren, maar is als zodanig voor iedere soort berekend op basis van één waarneming (de vroegste) per jaar. Ten aanzien van de vraag of de populatie van een soort geleidelijk vroeger of later in de regio arriveert kan de bandbreedte slechts hooguit een mogelijke aanwijzing daartoe vormen.

Voor nadere gegevens over gemiddelde en bandbreedte verwijs ik naar het artikel Voorjaarsfenologie 2003 in De Gierwaluw jg. 41 (4) 2004. Dit artikel is ook te vinden op de website van de VWGA.

Conclusie

Van de 39 soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er evenals in 2007 twaalf vroeg. Geen enkele soort arriveerde laat (2007: één).

Vroeg of laat houdt in dat de eerste waarnemingsdatum buiten de bandbreedte valt.

Vroeg waren: Zomertaling, Lepelaar, Kluut, Grutto, Zwarte Stern, Koekoek, Oeverwaluw, Blauwborst, Sprinkhaanzanger, Spotvogel, Rietzanger en Tjiftjaf.

FOTO: WILIAM PRICE

De Grutto wordt steeds vroeger in het jaar waargenomen